

Proposta curs 1r ESO

BLOC 1: La llengua i els seus parlants	2
BLOC 2: Comunicació	2
BLOC 3: Educació literària	4
BLOC 4: Reflexió sobre la llengua	5

BLOC 1: La llengua i els seus parlants

- Reconeixement de les llengües aranesa, catalana i castellana: origen, distribució geogràfica i nocions bàsiques. Cal posar una atenció especial en la seva oficialitat i protecció. **[ESS]**
- Reflexió sobre la biografia lingüística pròpia i les llengües que conviuen en la realitat més propera a l'alumnat. **[ESS]**
- Estratègies per identificar prejudicis i estereotips lingüístics bàsics i exploració de formes d'evitar-los: llengües fàcils i difícils, llengües útils i poc útils, etc. **[ESS]**
- Introducció a coneixements bàsics com l'adquisició lingüística, la llengua materna i segones llengües, el canvi lingüístic, etc. **[ESS]**
- Presa de consciència dels diversos registres lingüístics, les parles de grups socials i l'argot.

BLOC 2: Comunicació

Context. Components del fet comunicatiu:

- Identificació dels components del fet comunicatiu. **[ESS]**
- Introducció a les funcions del llenguatge.
- Identificació de la intencionalitat de la comunicació i dels elements no verbals en els textos escrits i multimodals: icones i imatges. **[ESS]**
- Identificació i ús inicial d'elements no verbals en els textos orals i multimodals: aspectes paralingüístics i cinèsics bàsics: postura corporal, gestos, volum, ritme, pauses.

Gèneres discursius

- Classificació bàsica de textos segons la seva intencionalitat
- Anàlisi i producció de gèneres:
 - Narratius d'àmbit personal i escolar: subgèneres, tipus i tècniques. **[ESS]**
 - Descriptius d'àmbit personal i escolar: tipus i funcions. **[ESS]**
 - Diàleg: oral i escrit. La conversa personal. **[ESS]**
 - Instructiu. **[ESS]**
- Anàlisi de textos de la vida diària: els textos orals i escrits dels mitjans de comunicació.

- Lectura i interpretació de textos multimodals: web, presentació, anuncis i publicitat. El còmic.

Processos comunicatius

- Pràctica d'interacció oral en converses espontànies i formals. [ESS]
- Estratègies bàsiques per parlar en públic. [ESS]
- Comprensió lectora:
 - Distinció d'idees principals i secundàries. [ESS]
 - Distinció entre fets i opinions. [ESS]
- Distinció entre observació i inferència.
- Distinció entre informació explícita i implícita.
- Producció escrita: resums, esquemes, glossaris. [ESS]
- Planificació, producció i revisió de textos de manera pautada i acompanyada. [ESS]

Reconeixement i ús discursiu dels elements lingüístics

- Aplicació de normes ortogràfiques:
 - Divisió sil·làbica. [ESS]
 - Accentuació general. [ESS]
 - Accentuació diacrítica. [ESS]
 - Ús de majúscules. [ESS]
- Introducció als mecanismes de cohesió textual:
 - Connectors temporals i d'ordre. [ESS]
 - Substitució lèxica: repeticions, sinònims i hiperònims. [ESS]
 - El·lipsi.
- Respecte per la coherència verbal a la narració: els temps pretèrits i la correlació temporal.
- Ús dels signes de puntuació per tal d'organitzar el text: punt, coma, signes d'interrogació, d'exclamació i el guió. [ESS]
- Correcció guiada de textos amb suport de diccionaris i correctors ortogràfics de processadors de textos. [ESS]

BLOC 3: Educació literària

Lectura autònoma

- Preselecció de textos per part del professorat i exploració guiada de la biblioteca escolar o pública més pròxima amb activitats participatives com clubs de lectura, concursos com "Disfressa el teu llibre" o un *bookface*, una auca sobre la biblioteca, la creació d'un carnet lector... **[ESS]**
- Presa de consciència progressiva de la identitat lectora: autobiografia lectora i rius de lectures.
- Participació en actes culturals vinculats a l'itinerari lector, que ha de tenir presents dates assenyalades com Sant Jordi, el Dia Internacional de les Dones (8 de març), el Dia Mundial de la poesia (21 de març)... **[ESS]**
- Mobilització de l'experiència lectora i personal i vinculació amb l'actualitat o manifestacions artístiques a través de la visita a centres culturals de la localitat o barri i museus o amb la creació d'un diari personal de lectura on puguin deixar constància de les seves lectures i creïn el seu itinerari lector.
- Estratègies per recomanar lectures en suports diversos i entre iguals: converses literàries i murals de recomanació. **[ESS]**

Lectura guiada

- Estratègies per a la interpretació de les obres treballades a partir de converses literàries o a través de metodologies com "Llegir en parella", una tutoria entre iguals a partir de la proposta d'una lectura... Lectura setmanal compartida de poemes de poetes com Joana Raspall, Josep Carner, Miquel Martí i Pol, Lola Casas, Pere Quart, Gloria Fuertes, Rafael Alberti, Carmen Gil, Federico García Lorca, etc. Lectura de mites i llegendes grecollatins, lectura de faules, etc. Lectura d'obres de teatre com *Revolta de bruixes*, de Josep Maria Benet i Jornet.
- Anàlisi bàsica dels recursos expressius en què s'estableixi la base dels gèneres literaris: en el cas de la poesia, treballar els fonaments de la mètrica (recompte sil·làbic i rima assonant i consonant), algun recurs retòric (la comparació, la metàfora, la personificació...) i la interpretació del sentit dels poemes adequats a l'edat. En prosa, es pot treballar la faula, la llegenda i el mite (incloure mites universals, no només clàssics) a partir de fragments que permetin als alumnes entendre els artefactes literaris propis de la literatura, el pas de l'oralitat a l'escriptura. En teatre, s'ha de fomentar la lectura expressiva i dramatitzada de les obres que permet treballar el pas del text literari a la representació i les propietats d'aquest gènere. **[ESS]**
- Comparació dels textos llegits amb altres textos i manifestacions artístiques i culturals. Per exemple, si es llegeixen mites grecollatins, es poden comparar amb quadres de museus.

- Expressió pautada, a través de processos i suports diversos, de la interpretació i valoració personal de les obres. Cal donar prioritat a processos de diàleg al voltant de les obres. [ESS]
- Lectura d'obres amb perspectiva de gènere, donant prioritat a la presència d'autores, amb un treball sobre dones silenciades o amb problemes per ser acceptades en un món literari eminentment masculí, com Caterina Albert, Las Sinsombrero...
- Lectura expressiva i dramatitzada de les obres: dramatització de faules, amb objectes o titelles, escrites per ells mateixos.

Esriptura creativa

- Creació de textos a partir de models donats a partir de la imitació, la transformació, continuació... d'una faula, d'un conte, d'una escena teatral. Amb activitats com escriptura de poemes seguint l'estil del *Bestiari* de Joan Oliver, reescriptura de contes tradicionals eliminant prejudicis i estereotips. Elaboració de haikus, de llegendes urbanes o de relats de terror. [ESS]

BLOC 4: Reflexió sobre la llengua

- Presentació de les diferències contextuais i formals rellevants i interseccions entre llengua oral i llengua escrita, atenent aspectes sintàctics, lèxics i pragmàtics. [ESS]
- Aproximació a la llengua com a codi o sistema i a les seves unitats bàsiques tenint en compte els diferents nivells: el so i el sistema d'escriptura, les paraules (forma i significat), la seva organització en el discurs (ordre de les paraules, components de les oracions o connexió entre els significats).
- Caracterització i diferenciació dels plans de la llengua: foneticofonològic, morfosintàctic, lexicosemàntic i pragmàtic. Identificació de les seves unitats.
- La paraula com a unitat màxima.
- Identificació, distinció i caracterització de les categories gramaticals. Les paraules variables:[1] [ESS]
 - El nom. Funcions del nom. Classes de substantius.
 - L'adjectiu. Significat i posició de l'adjectiu. Funcions de l'adjectiu. Classes d'adjectius. Gramàtica comparada.
 - Determinants: identificació i diferència amb els pronoms.
 - El verb. La conjugació verbal. Verbs auxiliars i la seva conjugació. Gramàtica comparada.
- Identificació, distinció i caracterització de les categories gramaticals. Les paraules invariables: [ESS]

- L'adverbi. Identificació i caracterització dels tipus d'adverbis.
- La preposició.
- La conjunció. Classes de conjuncions.
- La interjecció. Ús de les interjeccions.
- Distinció entre la forma (categoria gramatical) i la funció de les paraules (funcions sintàctiques). **[ESS]**
- El concepte de classe transversal.
- La paraula com a unitat mínima.
- Procediments d'adquisició i formació de paraules. Presentació dels elements constitutius de la paraula: arrels i morfemes flexius i derivatius. Paraules variables i invariables. **[ESS]**
- Reflexió sobre les relacions semàntiques entre paraules: sinonímia i antonímia, monosèmia i polisèmia. **[ESS]**